

Wat te doen bij overlijden in een Frans-Nederlandse context

Nederlanders die permanent in Frankrijk wonen, of een huis in Frankrijk hebben en daar het grootste deel van het jaar zijn, kunnen bij overlijden voor een complexe situatie komen te staan.

Om de nabestaanden een beetje op weg te helpen schrijf ik dit artikel, dat niet de pretentie heeft volledig te zijn, noch een lijst met alle dingen die gedaan moeten worden.

Als een gehuwd paar samen permanent in Frankrijk woont, of in Frankrijk is op het moment van overlijden en regelmatig veel tijd in Frankrijk doorbrengt, moet gekeken worden naar een aantal verschillende dingen.

Het huwelijkvermogensregime moet ontbonden worden en er moet gekeken worden welk recht van toepassing is op de nalatenschap.

Het huwelijkvermogensregime bepaalt hoe omgegaan moet worden met de goederen tijdens het huwelijk of partnerschap en hoe de verdeling van de goederen tot stand komt op het moment van ontbinden van het huwelijk door scheiding of overlijden.

Het erfrecht bepaalt wat er gebeurt als iemand overlijdt en hoe de goederen toebehorend aan de overledene worden verdeeld.

Toepasselijk erfrecht

Het toepasselijke erfrecht wordt sinds augustus 2015 door een Europese Verordening geregeld en er is maar één erfrecht van toepassing op de hele erfenis.

Dit is in hoofdlijnen :

- Als er geen testament is, het erfrecht van het land waar de overledene zijn gewone verblijfplaats had op het moment van overlijden, dus in het geval van permanent wonen in Frankrijk het Franse recht.
- Het is mogelijk een rechtskeuze te doen voor het land van de nationaliteit of het land van de gewone verblijfplaats, door middel van een testament.

Als er een Nederlands testament is opgemaakt waarin wordt vermeld dat het Nederlandse erfrecht van toepassing zal zijn, zal de langstlevende partner alle goederen (ook in Frankrijk) erven, en zullen de kinderen een vordering hebben waar ze pas aanspraak op kunnen maken bij overlijden van de langstlevende partner.

Het feit dat maar één erfrecht van toepassing is op de hele nalatenschap betekent niet dat u maar in één land erfbelasting betaalt en aangifte hoeft te doen.

Erfbelasting (successierechten) en aangifte

Gehuwde partners erven van elkaar en betalen in Frankrijk geen erfbelasting. Dit geldt ook als er een Franse PACS is aangegaan. In Nederland is er een hoge vrijstelling.

U moet in Frankrijk binnen 6 maanden aangifte doen van het overlijden als dat in Frankrijk heeft plaatsgevonden, en binnen 12 maanden bij overlijden in het buitenland.

Een gehuwde partner (of PACS) en/of een kind van de overledene hoeft geen aangifte /declaratie te doen, als hij geen erfenis heeft gekregen of als de nalatenschap minder dan €50.000 bedraagt.

De declaratie moet onder andere verplicht door een notaris worden gedaan als er :

- Een testament is
- Onroerend goed is

Zie voor meer informatie:

<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F80>

In Nederland moet aangifte van erfbelasting worden gedaan binnen 8 maanden als de overledene minder dan 10 jaar geleden uit Nederland is vertrokken of nog in Nederland ingeschreven staat. In geval van toepassing van het Nederlandse erfrecht, moet meteen erfbelasting worden betaald over de vordering van de kinderen als dat hoger is dan het vrijgestelde bedrag. Zie voor meer informatie:

<https://www.notaris.nl/bij-overlijden/erfbelasting-betalen>

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/erfbelasting/content/erfbelasting_wanneer_doe_ik_aangifte

Praktische zaken

Daarnaast spelen natuurlijk een aantal praktische zaken een rol.

Er moet een overlijdensakte worden opgesteld door de gemeente waar de persoon is overleden. Hierbij is het over het algemeen nodig een geboorteakte te overleggen, waarin de namen van de ouders van de overleden persoon staan of een familieboekje.

Na het verkrijgen van de overlijdensakte, moet vastgesteld worden wie de erfgenamen zijn. Als er geen testament is opgemaakt geldt het wettelijke erfrecht van de staat waarvan het erfrecht van toepassing is.

Bewijzen dat je erfgenaam bent

Als de erfenis minder dan €5000 bedraagt (alles bij elkaar), is het in Frankrijk niet nodig een verklaring van erfrecht van de notaris te verkrijgen.

<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F12697>

De erfgenamen kunnen dan een *Attestation* opstellen en ondertekenen (*zie een voorbeeld onderaan het artikel), waarmee u samen (eventueel met een machtiging) bij de bank het geld wat op de rekening staat kunt krijgen en de rekeningen kunt sluiten.

U heeft hierbij een verklaring nodig dat er geen testament is, geboorteakten van de erfgenamen en van de overledene, overlijdensakte van de overledene.

Bij een internationale nalatenschap kan een Europese verklaring van erfrecht worden overgelegd (opgesteld door een Nederlandse notaris en vertaald in het Frans)

Voor meer informatie:

<https://www.rijksoverheid.nl/wetten-en-regelingen/productbeschrijvingen/europese-verklaring-erfrecht-aanvragen>

Bankrekening in Frankrijk

Als één van de erfgenamen buiten Frankrijk woont, vraagt de bank om een “certificat de non-exigibilité” (bewijs dat u de successierecht heeft betaald of deze niet hoeft te betalen).
Voor meer informatie:

<https://www.impots.gouv.fr/portail/international-particulier/questions/comment-obtenir-un-certificat-de-non-exigibilite-ou>

Als er een gezamenlijke bankrekening is (*Monsieur ou Madame*), bepaalt de met de bank afgesloten *Convention de Compte* wat er gebeurt in geval van overlijden van één van de partners. Meestal staat er

- de rekening blijft open, behalve als de andere erfgenamen zich hiertegen verzetten
- de rekening wordt op termijn automatisch een individuele rekening op naam van de langstlevende partner

Als er na het betalen van de begrafenis en eventuele andere kosten geld overblijft op de rekening, valt het geld dat toebehoorde aan de overledene, in de nalatenschap en zal verdeeld worden volgens de daarvoor geldende regels.

In geval van geblokkeerde bankrekening wordt deze pas heropend, nadat alle formaliteiten afgewikkeld zijn.

Zie voor meer informatie:

<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F1451>

Mocht de overledene een auto op zijn naam hebben, moet ook de *carte grise* op naam van één van de erfgenamen worden gezet. Dit kan geregeld worden op ANTS. Zie ook :

<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F1480>

*

ATTESTATION

Nous soussigné(es)

(voornaam, achternaam), né(e) le (geboortedatum) à (geboorteplaats) et résidant au (adres)

(voornaam, achternaam), né(e) le (geboortedatum) à (geboorteplaats) et résidant au (adres)

(voornaam, achternaam), né(e) le (geboortedatum) à (geboorteplaats) et résidant au (adres)

(voornaam, achternaam), né(e) le (geboortedatum) à (geboorteplaats) et résidant au (adres)

Héritiers de(voornaam, naam) overledene, né leà....., décédé leà

Attestent que

- Il n'existe pas de testament, ni d'autres héritiers du défunt
- Il n'existe pas de contrat de mariage
- Le porteur du document est autorisé à percevoir, pour le compte des héritiers, les sommes figurant sur les comptes du défunt ou à clôturer ces derniers
- Il n'y a ni procès, ni contestation en cours concernant le statut d'héritier ou la composition de la succession
- La succession ne comporte aucun bien immobilier

Fait à, le

Signatures